

ZVOLEN - Námestie SNP

plocha výskumu severne od kostola sv. Alžbety

stredoveká vápenná pec

zvyšky kresťanského radového cintorína

Karner počas výskumu v roku 2012

Výsledky výskumu.

Miesto výskumu:
Zvolen, okres Zvolen

Poloha:
Námestie SNP

Realizácia výskumu:
**Ján Beljak
Róbert Malček**

Rok výskumu: **2011 - 2012**
Druh výskumu: **záchranný**

Druh náleziska:
**pohrebisko, fortifikácia, kostol,
výrobný objekt**

Datovanie: **stredovek, novovek**

Archeologickým výskumom v rokoch 2006 - 2012 boli zistené zvyšky základov západnej, južnej a čiastočne aj východnej línie cintorínskej ohrady, ktorá striktno vymedzovala priestor pre pochovávanie a oddeľovala ho od svetskej časti námestia (trhu). Vznik radového kresťanského cintorína pri kostole sv. Alžbety predpokladáme v 2. polovici 13. stor., t.j. v období po jeho výstavbe. Archeologické nálezy z výskumu dokladajú pochovávanie až do 17. stor. Výstavbu kostola sv. Alžbety je možné na základe historických relácií predpokladať už okolo roku 1238, keď mesto získava od panovníka privilégia vrátane voľby farára. Sakrálna stavba bola zasvätená sv. Alžbete Uhorskej, ktorá po kanonizovaní v roku 1235 patrila medzi preferované patrónky kostolov vo vtedajšom Uhorsku. K pôvodnej lodi sa v poslednej štvrtine 14. stor. pripojilo nové, rozsiahlejšie presbytérium zaklenuté gotickou križovou klenbou osadenou na jednoduché kružbové konzoly. Na severnej strane presbytéria vznikla sakristia ukončená drobným kvadratickým presbytériom. S touto prestavbou zrejme súvisia archeologickým výskumom R. Malčeka objavené vápenné pece severne od kostola. Intenzívne pochovávanie okolo pôvodného farského kostola spojené s narušovaním starších hrobov si v priebehu 14. stor. vyžiadalo výstavbu cintorínskej kaplnky (karnera) s patrocíniom Božieho tela. Karner so šesťuholníkovým pôdorysom bez presbytéria predstavuje najstaršiu časť špitálskeho komplexu odkrytého južne od kostola. Okolo troch strán kaplnky vyrástla zalomená budova samotného špitála, ktorá podľa popisu z roku 1590 pozostával z dvoch miestností a komory. Špitálsky komplex slúžil svojmu účelu až do konca 17. storočia, keď bol zbúraný a na jeho mieste vznikla bočná kaplnka farského kostola.